

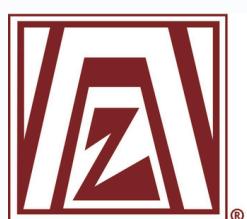
Co-funded by
the European Union

MEDEA

RAZVIJANJE MEDIJSKE PISMENOSTI ZA RAZOTKRIVANJE MANIPULACIJA ILAŽNIH
VESTI VEZANIH ZA RODNU RAVNOPRAVNOST

PROJECT N. 2024-1-LV01-KA210-ADU-000243248

ZONTA
CLUB OF
JELGAVA

NOVOSADSKA NOVINARSKA ŠKOLA
ns NOVI SAD SCHOOL OF JOURNALISM
NOVOSADSKA NOVINARSKA ŠKOLA

SKILL up
CONSULTING TRAINING

Co-funded by
the European Union

PREGLED

---

1. Modul 1 - Razumevanje meta-nivoa kritičkog mišljenja
  2. Modul 2 - Tehnike provere činjenica i verifikacija informacija
  3. Modul 3 - Rodno zasnovano nasilje posredovano tehnologijom
  4. Modul 4 - Kako sprečiti i boriti se protiv nasilja posredovanog tehnologijom
  5. Modul 5 - Razumevanje konstrukcije medija
  6. Modul 6 - Potrošnja medija i njen uticaj na percepciju
-

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Authors

© MARCH 2025 – Skill Up srl

This publication was carried out with the financial support of the European Commission under Erasmus + Project “Medea. Developing Media Literacy to debunk gender-related media manipulation and fake news”, n. 2024-1-LV01-KA210-ADU-000243248

Attribution, share in the same condition

CC BY-SA: You are free to Share- copy and redistribute the material in any medium or format and Adapt – remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially. The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms under the following terms:

Attribution – you must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggest the licensor endorses you or your use

ShareAlike- If you remix, transform or build upon the material, you must distribute your contribution under the same license as the original

No additional restrictions – you may not apply legal terms.

Modul 4

Rodno zasnovano nasilje posredovano tehnologijom

- Kako ga sprečiti i boriti
se protiv njega

Zonta Club of Jelgava

PROJECT N. 2024-1-LV01-KA210-ADU-000243248

Co-funded by
the European Union

PREGLED

---

1. UVOD U GBTDV (Rodno zasnovano nasilje posredovano tehnologijom) – Kako ga sprečiti i boriti se protiv njega
  2. HAJDE DA POGLEDAMO VESTI
  3. OBUČNI MODUL
  4. ZAKLJUČCI
-

GBTDV – Kako ga sprečiti i boriti se

GBTDV označava štetne radnje koje se izvršavaju putem digitalnih tehnologija i usmerene su na pojedince na osnovu njihovog roda. To uključuje online uznemiravanje, sajberproganjanje, deepfake pornografiju, doxxing i druge digitalne pretnje.

Ključne statistike:

- 38% žena širom sveta doživelo je online zlostavljanje, prema izveštaju UN-a iz 2021. godine.
- 58% žena koje su se suočile sa online nasiljem izjavilo je da je to uticalo na njihovo mentalno zdravlje (Amnesty International, 2020).
- 85% LGBTQ+ osoba prijavilo je da su iskusile neki oblik online uznemiravanja (GLAAD, 2022).

Uobičajeni oblici GBTDV-a

- **Online uznemiravanje:** Pretnje, uvrede ili zlostavljanje putem društvenih mreža, imejlova ili aplikacija za razmenu poruka.
- **Doxxing:** Javno objavljivanje ličnih podataka bez pristanka.
- **Neovlašćeno deljenje intimnih slika:** Distribucija eksplicitnog sadržaja bez dozvole.
- **Tehnologija deepfake:** AI-generisani lažni video snimci ili slike koje se koriste za nanošenje štete pojedincima.
- **Sajberproganjanje:** Ponovljene online pretnje koje izazivaju strah ili zastrašivanje.

1. Strategije prevencije

a. Mere digitalne bezbednosti

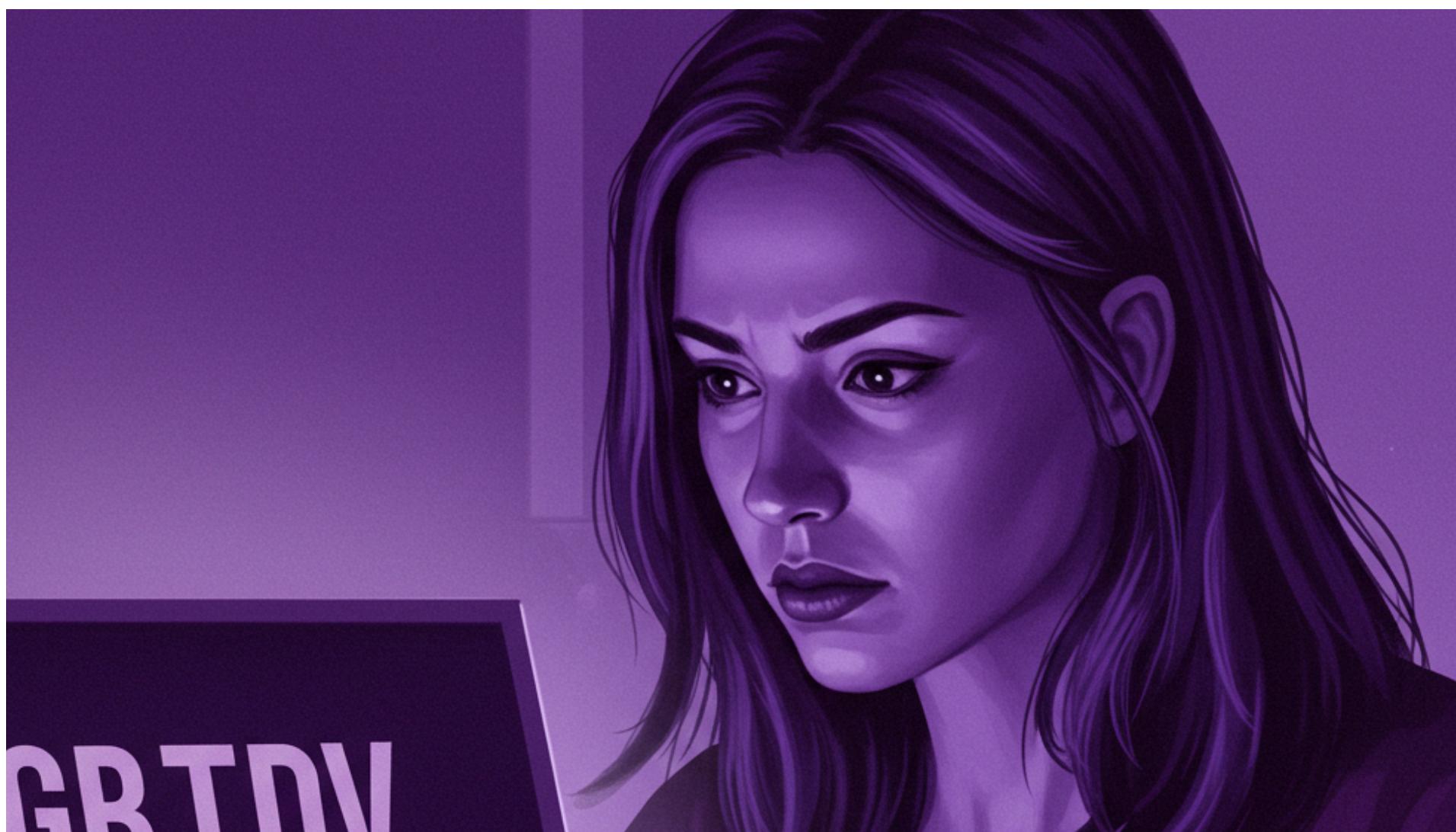
- Koristite jake lozinke i omogućite dvofaktorsku autentifikaciju (2FA).
- Redovno proveravajte postavke privatnosti na društvenim mrežama.
- Budite oprezni prilikom deljenja ličnih informacija na internetu.

b. Podizanje svesti u zajednici i digitalna pismenost

- Radionice i obuke: škole, radna mesta i zajednice treba da edukuju ljudi o prepoznavanju i reagovanju na online nasilje.
- Programi intervencije posmatrača: podstičite sigurno delovanje kada se svedoči GBTDV-u.

c. Odgovornost platformi

- Tehnološke kompanije treba da sprovode strožu kontrolu sadržaja i budu transparentne u prijavljivanju zloupotreba.
- Podstičite korišćenje AI alata za detekciju i uklanjanje štetnog sadržaja.

Prepoznavanje i reagovanje na GBTDV:

a. Neposredni koraci za žrtve

- Dokumentovanje dokaza: Sačuvajte snimke ekrana, imejlove i zapise poruka za pravnu ili platformsku prijavu.
- Prijava zloupotrebe: Koristite mehanizme za prijavljivanje unutar platformi (Facebook, Twitter, Instagram itd.).
- Pokretanje pravnog postupka: Mnoge zemlje imaju zakone o sajber kriminalu koji štite od digitalnog zlostavljanja.

b. Pravne zaštite (specifične za zemlje)

- EU: Opšta uredba o zaštiti podataka (GDPR) pruža zaštitu privatnosti podataka.
- SAD: Zakon o nasilju nad ženama (VAWA) uključuje odredbe o sajber uzinemiravanju.
- Indija: Zakon o informacionim tehnologijama (2000) krivično goni sajberproganjanje i online zlostavljanje.

c. Resursi za mentalno zdravlje i podršku

- Krizni telefoni za pomoć: Organizacije poput Cyber Civil Rights Initiative (CCRI) pružaju podršku žrtvama.
- Online terapija i grupe podrške: Potražite stručnu pomoć ukoliko je potrebno.

Co-funded by
the European Union

Podsticanje rodno osetljivih digitalnih politika u kompanijama
Mnoge društvene mreže i tehnološke kompanije imaju nejasne ili nedovoljne politike koje se bave rodno zasnovanim digitalnim nasiljem.

Primeri promena na platformama i uspeha zagovaranja:

- Facebook/Meta: Uveo automatizovanu detekciju govora mržnje i zloupotrebe usmerene na žene, pomoći veštačke inteligencije.
- Twitter/X: Nakon kritika zbog online zlostavljanja, lansirana je aplikacija Block Party koja filtrira uznemiravanje.
- Instagram: Godine 2022. platforma je unapredila filtriranje komentara kako bi automatski sakrivala uvredljiv jezik.

Akcije za promene:

- Zagovarajte angažovanje ljudskih moderatora obučenih za rodno zasnovano nasilje radi pregleda prijava zloupotrebe.
- Tražite brže reakcije na prijave zloupotrebe (neke platforme čekaju nedeljama na akciju).
- Zahtevajte strože kazne za ponavljače (npr. trajne zabrane).

Primeri AI alata za digitalnu bezbednost:

- Google Perspective API: Prepoznaće toksične komentare u realnom vremenu.
- Troll Patrol (Amnesty International): Koristi AI za praćenje i mapiranje online zlostavljanja žena.
- Facebook-ov AI moderacioni sistem: Obeležio je 90% objava sa govorom mržnje pre ljudske provere u 2021. godini.

Izazovi i naredni koraci:

- Mnogi AI modeli imaju problem sa prepoznavanjem konteksta, što dovodi do lažno pozitivnih ili propuštenih slučajeva zloupotrebe.
- Potrebno je zagovaranje kako bi kompanije ulagale u bolje skupove podataka za obuku AI sistema.

6. Alati za digitalnu samoodbranu za online bezbednost
Nekoliko aplikacija i dodataka za pretraživače pomažu žrtvama da se zaštite od digitalnog uznemiravanja.

Najbolji dostupni alati za samoodbranu:

- Block Party (za Twitter/X): Blokira uznemirivače i filtrira toksične poruke.
- Face Guardian: AI alat koji detektuje deepfake pornografske slike i upozorava žrtve.
- StopNCII.org: Pomaže žrtvama neovlašćenog deljenja intimnih slika (osvetnički pornografija) da uklone svoje fotografije sa interneta.
- Privacy Badger: Dodatak za pretraživače koji blokira praćenje i prikupljanje ličnih podataka.

Kako promovisati ove alate?

- Uključiti ih u obuke o sajber bezbednosti u školama i na radnim mestima.
- Podstići tehnološke kompanije da ih integrišu kao standardne funkcije na svojim platformama.
- Širiti svest kroz kampanje na društvenim mrežama.

Sara (ime promenjeno, a fotografija nije prava osoba), vedra i živahna, delila je svoje umetničke radove na internetu. Trolovi su se spustili, njihove reči poput kiseline, ismavajući njen talenat i izgled. Stid je rastao, njen osmeh je bledeo. Prestala je da stvara, a radost joj je zamenila strah od sledećeg mrzilačkog komentara. San joj je postao nemiran, ispunjen ponavljanjem uvreda. Prijatelji su primetili njen povlačenje, ali ona je samo slegla ramenima i rekla: „Nije ništa.“ Nekada platno za njene snove, internet je sada delovao kao kavez. Njeno samopouzdanje bilo je polomljeno, a ona je dovodila u pitanje svoju vrednost, dok joj je online svet postao stalni, tihi mučitelj. Sara, povređena online mržnjom, potražila je utehu u grupi podrške za žrtve sajberbulinga. Online forumi, koji su joj u početku delovali zastrašujuće, postali su joj prva linija pomoći, gde je delila priče i strategije. Terapeutkinja specijalizovana za traumu pomogla joj je da izgradi samopouzdanje. Naučila je kako da pažljivo bira sadržaj u svom online prostoru, blokirajući negativnost. Polako joj se umetnička iskra ponovo rasplamsala, ali sada sa opreznim sjajem. Na kraju, ponovo je delila svoje radove, ali ovaj put sa štitom samosaosećanja.

Molimo vas da se obavezno obratite za pomoć ako vam je potrebna!

POGLEDAJMO PRIMERE

GBTDV – Kako ga sprečiti i boriti se protiv njega

Inicijative Evropske unije

Evropska unija je proaktivno pristupila problemu govora mržnje na internetu i sajber uznemiravanja. U januaru 2025. godine, velike tehnološke kompanije, uključujući Facebook, X (bivši Twitter) i YouTube, saglasile su se da pojačaju napore u borbi protiv govora mržnje u okviru revidiranog kodeksa ponašanja integrisanog sa Digitalnim zakonom EU (DSA). Ovaj ažurirani kodeks zahteva saradnju sa nevladinim i javnim organizacijama u praćenju govora mržnje, a kompanije su obavezne da pregledaju najmanje dve trećine prijavljenih slučajeva u roku od 24 sata (Reuters).

U oktobru 2024. godine, EU je uspostavila sistem za nametanje sankcija pojedincima i entitetima odgovornim za sajber napade, dezinformacije i sabotaže, naročito onima povezanim sa stranim mešanjem. Ovaj okvir omogućava EU da cilja one koji narušavaju njene vrednosti ili bezbednost kroz zamrzavanje imovine i zabrane putovanja (AP News, 2025).

Rumunija je u julu 2020. godine izmenila zakon o porodičnom nasilju kako bi uključila „kibernetičko nasilje“, prepoznajući sajber uznemiravanje kao oblik porodičnog zlostavljanja. Ovo uključuje pretnje putem interneta, poruke sa ciljem da se žrtva osramoti ili učutka, kao i neovlašćeni pristup privatnim podacima. Izmena usklađuje rumunski zakon sa zakonima drugih zemalja EU i naglašava ozbiljnost online uznemiravanja (euronews, 2025).

Italija je preduzela zakonodavne korake u borbi protiv rodno zasnovanog nasilja, uključujući zloupotrebu tehnologije:

- **Zakonodavne reforme:** Godine 2019, Italija je izmenila Krivični zakonik dodajući odredbe protiv neovlašćenog deljenja intimnih slika, poznatog kao „osvetnički pornografija“. Član 612-ter predviđa kazne zatvora od jedne do šest godina i novčane kazne od 5.000 do 15.000 evra za prekršioce. Takođe se odgovornim smatraju i sekundarni distributeri, s ciljem suzbijanja širenja takvog sadržaja (EST - European Student Think Tank, 2025).
- **Nedavne inicijative:** U martu 2025, italijanska vlada je odobrila nacrt zakona koji uvodi pravnu definiciju „femicida“ u krivični zakon, sa kaznom do doživotnog zatvora. Ova inicijativa ima za cilj borbu protiv alarmantnih stopa nasilja nad ženama, uključujući digitalno zlostavljanje (AP News, 2025).
- **Javna svest:** Značajni slučajevi, poput ubistva Đulije Čečetin 2023, pokrenuli su nacionalne debate o rodno zasnovanom nasilju. Njena porodica osnovala je Fondaciju Đulija Čečetin radi promocije obrazovanja i prevencije nasilja, naglašavajući potrebu za kulturnom promenom (Reuters, The Guardian, AP News, 2025).

Letonija ima opšte zakone koji se bave porodičnim nasiljem i uznemiravanjem, kao i sveobuhvatne strategije i kampanje usmerene na rodno zasnovano nasilje posredovano tehnologijom.

- **Javna svest:** Kontinuirana javna edukacija je ključna za promenu društvenih stavova koji održavaju rodno nasilje, kako online, tako i offline.
- **Sistemi podrške:** Jačanje mreža podrške za žrtve, uključujući savetovanje i pravnu pomoć, od suštinskog je značaja.

Srbija je prepoznala rastući problem rodno zasnovanog nasilja posredovanog tehnologijom i pokrenula je nekoliko mera (Ujedinjene nacije u Srbiji, 2025):

- **Kampanja Bodyright:** Pokrenuta od strane UNFPA u novembru 2022, ova kampanja podiže svest o rodno zasnovanom nasilju posredovanom tehnologijom (TFGBV). Istiće da je 85% žena globalno doživelo ili bilo svedokom online nasilja, dok u Srbiji preko 78% mladih devojaka ne oseća sigurnost na internetu. Kampanja uključuje edukaciju vršnjaka i radionice u različitim opštinama (Ujedinjene nacije u Srbiji).
- **Angažovanje mladih:** U novembru 2023. godine Srbija je pokrenula kampanju „16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja“, fokusirajući se na osnaživanje mladih kao pokretača promena. Inicijativa je istakla ulogu mladih u stvaranju društva sa ultom tolerancijom prema nasilju nad ženama i devojkama (UNDP).
- **Digitalna edukacija za pravne stručnjake:** Ujedinjene nacije u Srbiji sarađivale su sa Pravosudnom akademijom na razvoju online platforme za učenje koja pruža obuke o prevenciji i reagovanju na porodično nasilje, uključujući aspekte nasilja posredovanog tehnologijom, namenjene pravnim profesionalcima (UN Sustainable Development Goals, Ujedinjene nacije u Srbiji).

U junu 2022. godine japanski parlament je usvojio zakon kojim se „online uvrede“ kažnjavaju zatvorom. Prema izmenjenom krivičnom zakonu, počinioци mogu biti kažnjeni zatvorom do jedne godine ili novčanom kaznom do 300.000 jena (oko 2.300 evra). Ova zakonodavna promena usledila je nakon poznatih slučajeva sajberbulinga, uključujući tragični samoubistvo TV zvezde Hane Kimure 2020. godine (Indiatimes, Medium, 2025).

GBTDV: Kako ga sprečiti i boriti se protiv njega - Trening modul

Ovaj trening modul ima za cilj da opremi novinare, edukatore odraslih i sve ostale zainteresovane sa znanjem, veštinama i etičkim smernicama neophodnim za tačno, senzitivno i odgovorno izveštavanje o GBTDV-u. Fokusira se na unapređenje njihove sposobnosti da prepoznaju, istraže i prate slučajeve rodno zasnovanog nasilja olakšanog tehnologijom, istovremeno osiguravajući izveštavanje usmereno na preživele i poštujući etičke principe.

Prepoznavanje i reagovanje na GBTDV

- Definisati rodno zasnovano nasilje posredovano tehnologijom (GBTDV) i njegove različite oblike (sajberproganjanje, doxxing, deepfake, online uznemiravanje itd.).
- Identifikovati kako rodne norme i strukture moći doprinose digitalnom nasilju.
- Prepoznati psihološke, društvene i pravne posledice GBTDV-a po žrtve.

Etično i odgovorno izveštavanje o GBTDV-u

- Primjenjivati tehnike izveštavanja usmerene na žrtve koje osiguravaju privatnost, dostojanstvo i saglasnost u pripovedanju.
- Razumeti rizike ponovnog traumiranja i kako sprovesti senzitivne intervjuje sa preživelima.
- Razlikovati senzacionalizam od odgovornog novinarstva pri izveštavanju o digitalnom nasilju.
- Izbegavati rodno opterećen jezik, pristrasnost i okrivljavanje žrtve u izveštavanju.

Istraživanje i verifikacija slučajeva GBTDV-a

- Koristiti digitalne alate i obaveštajne izvore otvorenog koda (OSINT) za proveru online pretnji, deepfake sadržaja i slučajeva sajber uznemiravanja.
- Identifikovati trendove dezinformacija i dezinformacija vezanih za rodno zasnovano digitalno nasilje.
- Prepoznati AI-generisani zlostavljački sadržaj, uključujući deepfake, manipulisanih slika i kloniranje glasa.

Pravni i politički okviri o GBTDV-u

- Razumeti relevantne zakone o sajber uznemiravanju i propise o digitalnoj bezbednosti, kako lokalne, tako i međunarodne.
- Objasniti prava prava žrtava i odgovornosti novinara prilikom izveštavanja o online zloupotrebljavanju.
- Prepoznati uloge tehnoloških kompanija, vlada i civilnog društva u borbi protiv GBTDV-a.

Razumevanje digitalne bezbednosti i samoodbrane za novinare

- Sprovoditi lične mere digitalne bezbednosti kako bi se zaštitili od online uznemiravanja i doxxinga.
- Prepoznavati znakove ciljanih online napada na novinare koji izveštavaju o rodno zasnovanom nasilju.
- Razvijati strategije za bezbedno online angažovanje i interakciju prilikom pokrivanja tema GBTDV-a.

Izbegavati rodno opterećen jezik, pristrasnost i okrivljavanje žrtve u izveštavanju.

atic materials

Co-funded by
the European Union

Insert the script here on how to use and present the
mediatic materials of the module
Project n. 2024-LV01-KA204-ADU-00249248

GBTDV: Kako ga sprečiti i boriti se protiv njega - Trening modul

Pitanje

Koje su ključne etičke smernice koje treba imati na umu prilikom izveštavanja o slučajevima GBTDV-a?

Odgovor

Novinari treba da:

- Dobiju informisani pristanak pre objavljivanja priča preživelih
- Štite privatnost žrtava izbegavajući otkrivanje identifikacionih podataka (npr. adresa stanovanja, puno ime, korisnička imena na društvenim mrežama)
- Izbegavaju jezik koji okrivljuje žrtvu (npr. „Nije trebala da objavljuje te slike“)
- Koriste senzitivne i nesenzacionalističke naslove kako bi sprečili ponovnu traumu žrtve

Pitanje

Koje su uobičajene greške koje novinari prave prilikom izveštavanja o GBTDV-u?

Odgovor

- Fokusiranje na postupke žrtve umesto na odgovornost počinioca
- Korišćenje naslova koji privlače pažnju senzacionalizmom zloupotrebe (npr. „Procurele fotografije poznate žrtve“)
- Zanemarivanje sistemske prirode digitalnog nasilja i tretiranje kao izolovanih incidenata

Pitanje

Kako novinari mogu proveriti tvrdnje o online uznemiravanju?

Odgovor

- Koristite alate digitalne forenzičke kao što su InVID i Digital Verification Corps Amnesty Internationala
- Proveravajte vremenske oznake i metapodatke snimaka ekrana, poruka i video zapisa
- Analizirajte aktivnost na društvenim mrežama radi uočavanja obrazaca koordinisanog zlostavljanja
- Konsultujte stručnjake za sajber bezbednost kako biste potvrdili pokušaje hakovanja ili lažnog predstavljanja

Training Module - GBTDV

Pitanje

Šta su zloupotrebe deepfake tehnologije i kako ih novinari mogu otkriti?

Odgovor

Deepfake tehnologija manipuliše slikama, video zapisima ili zvukom kako bi kreirala lažni, ali realističan medijski sadržaj, često korišćen za osvetničku pornografiju ili dezinformacije. Alati za otkrivanje uključuju:

- Microsoft Video Authenticator – Analizira slike i video zapise u potrazi za AI-generisanim izmenama.
- Google Deepfake Detection AI – Prepoznaće neprirodne pokrete lica i artefakte.
- Pretraga obrnutom slikom (Google, TinEye) – Pronalazi izvornu sliku kako bi razotkrio lažni sadržaj.

Pitanje

Šta novinari treba da znaju o izveštavanju o GBTDV uz poštovanje digitalnih prava?

Odgovor

- Obezbediti usklađenost sa zakonima o zaštiti podataka (npr. GDPR u Evropi).
- Izbegavati objavljivanje privatnih komunikacija osim ako je to u javnom interesu i etički opravdano.
- Razmotriti pravne rizike pri otkrivanju počinilaca (npr. zakoni o kleveti).

Pitanje

Koji su ključni saveti za digitalnu bezbednost novinara koji izveštavaju o GBTDV-u?

Odgovor

- Koristite enkriptovanu komunikaciju (npr. Signal, ProtonMail) prilikom razgovora sa izvorima
- Aktivirajte dvofaktorsku autentifikaciju (2FA) na svim nalozima
- Izbegavajte deljenje podataka o geolokaciji u objavama na društvenim mrežama
- Redovno proveravajte pretnje doxxingom koristeći OSINT alate
- Ne ulazite u rasprave sa trolovima – to često dovodi do eskalacije uznemiravanja
- Dokumentujte i prijavite pretnje – pravite snimke ekrana i prijavite ih platformama ili nadležnim organima
- Koristite alate za blokiranje i filtriranje – aplikacije poput Block Party pomažu u kontroli online interakcija
- Potražite podršku od kolega ili organizacije – medijske kuće treba da obezbede obuke o digitalnoj bezbednosti i resurse za mentalno zdravlje

Project n. 2024-1-LV01-KA210-ADU-000243248

SAŽETAK

Rodno zasnovano nasilje posredovano tehnologijom (GBTDV) – Kako ga sprečiti i boriti se protiv njega

PREGLED

Rodno zasnovano nasilje posredovano tehnologijom (GBTDV) je rastuća pretnja koja nesrazmerno pogada žene, LGBTQ+ osobe i marginalizovane grupe. Novinari imaju ključnu ulogu u podizanju svesti, oblikovanju javnog diskursa i odgovornosti počinilaca, istovremeno osiguravajući etično, senzitivno i zasnovano na činjenicama izveštavanje. Ova obuka oprema novinare alatima za prepoznavanje, istraživanje i odgovorno izveštavanje o GBTDV-u, uz zaštitu sopstvene bezbednosti i bezbednosti svojih izvora.

ZAKLJUČAK 1

Razumevanje i prepoznavanje GBTDV-a

GBTDV obuhvata sajberproganjanje, doxxing, zloupotrebu deepfake tehnologije, govor mržnje, osvetničku pornografiju i uznemiravanje generisano veštačkom inteligencijom.

Žene i LGBTQ+ osobe suočavaju se sa nesrazmernim digitalnim nasiljem koje često dovodi do psihološkog stresa, narušavanja ugleda i autocenzure.

GBTDV nije samo individualni problem, već sistemski, često podstaknut mizoginijom, diskriminacijom i nedostatkom odgovornosti u digitalnim prostorima.

ZAKLJUČAK 2

Etično i odgovorno novinarstvo o GBTDV-u

Novinari moraju staviti na prvo mesto bezbednost i dostojanstvo preživelih, koristeći izveštavanje usmereno na žrtve koje izbegava senzacionalizam, okrivljivanje žrtve i otkrivanje ličnih podataka.

Etičke tehnike intervjuisanja uključuju dobijanje informisanog pristanka, zaštitu anonimnosti i korišćenje jezika osetljivog na traumu.

- Naslovi i članci treba da se fokusiraju na počinioce, sistemske propuste i rešenja, umesto da senzacionalizuju patnju žrtava.

ZAKLJUČAK 3

Istraživanje slučajeva GBTDV-a i razumevanje pravnog okvira

Digitalna forenzika i OSINT alati pomažu u proveri sajber uznemiravanja, deepfake sadržaja i koordinisanih napada.

Italija: Krivično goni osvetničku pornografiju (kazna do 6 godina zatvora).

Japan: Kažnjava online uvrede (kazna do 1 godine zatvora).

EU Digital Services Act (DSA): Obavezuje tehnološke kompanije da brzo uklanjaju štetni sadržaj.

Novinari moraju uskladiti temeljnost istrage sa pravnim aspektima, vodeći računa da ne naruše zakone o zaštiti podataka prilikom izveštavanja.

ZAKLJUČAK 4

Novinari koji izveštavaju o GBTDV često sami postaju meta online zlostavljanja.

Mere lične bezbednosti:

- Koristite aplikacije za enkriptovanu komunikaciju poput Signal-a.
- Aktivirajte dvofaktorsku autentifikaciju (2FA).
- Izbegavajte deljenje ličnih lokacija na mreži.

Postupanje sa uznemiravanjem:

- Ne ulazite u rasprave sa trolovima; umesto toga, dokumentujte i prijavite pretnje.
- Koristite alate za blokiranje, filtriranje i AI moderaciju, kao što je Block Party.
- Potražite pravnu i institucionalnu podršku ukoliko se suočavate sa ozbiljnim prenjama.

DODATNI MATERIJALI

BELEŠKE

DISKUSIJA

MULTIMEDIA

Video dokumentarci i dokumenti:

- „Mračna strana interneta: online uznemiravanje i rodno zasnovano nasilje“ – Kratki dokumentarac sa stvarnim pričama preživelih GBTDV-a.
- Video UN Women „Sajber nasilje nad ženama i devojkama“
- BBC-ev Simulator lažnih vesti prilagođen za proveru činjenica o GBTDV-u
- Vodič Amnesty Internationala za digitalnu bezbednost novinara
- Laaha | UNICEF Digital Impact

Co-funded by
the European Union

MEDEA

RAZVIJANJE MEDIJSKE PISMENOSTI ZA RAZOTKRIVANJE RODNO ZASNOVANE MANIPULACIJE U MEDIJIMA I LAŽNIH VESTI

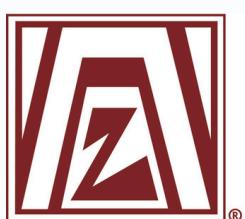

Ako ste vi ili neko koga
poznajete bio/la žrtva
rodno zasnovanog nasilja
olakšanog tehnologijom,
znajte da možete
potražiti pomoć i
prijaviti to:

- AUTONOMNI
ŽENSKI CENTAR

Niste sami!

PROJECT N. 2024-1-LV01-KA210-ADU-000243248

ZONTA
CLUB OF
JELGAVA

NOVOSADSKA NOVINARSKA ŠKOLA
NOVI SAD SCHOOL OF JOURNALISM

SKILL UP
CONSULTING TRAINING